

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรการการรักษาความปลอดภัย

หมายถึง หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด วิธีปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลทั่วไป ถือปฏิบัติ เช่น เมื่อเข้ามาปฏิบัติงานหรือติดต่อในหน่วยงานของรัฐ เมื่อได้รับการบรรจุเป็นพนักงานราชการ/ลูกจ้าง เมื่อเป็นได้ทำข้อตกลงเป็นคู่สัญญา ทั้งนี้ มาตรการการรักษาความปลอดภัยสามารถปรับระดับความเข้มข้นในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับภัยคุกคาม และความเสี่ยงที่หน่วยงานเผชิญอยู่ โดยพิจารณาประกอบจากผลกระทบ หรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากมิได้ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ เช่น กรณีมีการชุมนุมปิดล้อมสถานที่ราชการ หน่วยงานจึงยกระดับมาตรการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่โดยต้องมีการตรวจสอบบุคคล และยานพาหนะที่ผ่านเข้า-ออกอย่างเคร่งครัด หรือห้ามบุคคลภายนอกที่มีใจเจ้าหน้าที่เข้าพื้นที่เด็ดขาด

เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงาน ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานสามารถมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบการรักษาความปลอดภัยทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับ และการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ หรือจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยแต่ละด้านก็ได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของแต่ละหน่วยงาน โดยอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรช.) เรื่องหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ และคำอธิบายในผนวก ๓ และ ๔ ของคำแนะนำฉบับนี้ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยต้องผ่านการรับรองความไว้วางใจให้เข้าถึงชั้นความลับไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของภารกิจที่ต้องกำกับดูแล

เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ

บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องที่จะมีการประชุมลับ โดยอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ประจำหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่นี้ หรือจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับเป็นกรณีเฉพาะก็ได้ โดยมีหน้าที่กำกับดูแลให้มาตรการการรักษาความปลอดภัยประชุมลับสอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ แม้ว่าการประชุมลับนั้นจะมีการกำหนดมาตรการ

การรักษาความปลอดภัยเฉพาะแต่ละฝ่ายก็ตาม ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยต้องผ่านการรับรองความไว้วางใจให้เข้าถึงชั้นความลับไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของภารกิจที่ต้องกำกับดูแล

การรับรองความไว้วางใจ

หมายถึง กระบวนการหนึ่งในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล วัตถุประสงค์ เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทน รับรองว่าบุคคลที่ผ่านการรับรองความไว้วางใจจากหน่วยงาน มีความเหมาะสมในการได้รับสิทธิ อำนาจหน้าที่ในการเข้าถึงชั้นความลับหรือปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจ หรือตำแหน่งที่สำคัญ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการอาจกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการที่จะคัดกรองบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐ) เพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติกำหนดไว้

บุคคลที่เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

หมายถึง เจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล หรือนิติบุคคล ที่ได้รับมอบหมาย หรือได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ซึ่งจะต้องรับทราบ พบเห็น หรือปฏิบัติงาน เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ หรืออยู่ในพื้นที่ควบคุมของหน่วยงานของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล หรือนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องผ่านการรับรองความไว้วางใจ ให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการเฉพาะเรื่อง/ภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามชั้นความลับที่ตนเองผ่านการอนุมัติเท่านั้น

บุคคลที่มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่และภารกิจที่สำคัญ

หมายถึง เจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล หรือนิติบุคคล ที่ได้รับมอบหมาย หรือได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจที่มีความสำคัญ แม้ว่าหน้าที่หรือภารกิจนั้นอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ แต่หากหน้าที่หรือภารกิจดังกล่าวจะสร้างผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ประโยชน์แห่งรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล หรือนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องผ่านการรับรองความไว้วางใจ ทั้งนี้ ให้เป็นดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำกับดูแลการดำเนินการให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ได้บัญญัติไว้

บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน

หมายถึง เจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล หรือนิติบุคคล ที่ได้รับมอบหมาย หรือได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน ซึ่งหมายรวมถึงวัตถุ อาคาร สถานที่ หรือสิ่งอื่นใดที่มีคุณค่าต่อสภาพจิตวิทยาของสังคม ประชาชนมีความศรัทธาและหวงแหน

หากสูญหาย หรือถูกระงับทำให้ได้รับความเสียหาย พังทลาย หรือทำให้เกิดความเสียหาย ต่อชื่อเสียงและเกียรติยศแล้ว จะกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของประชาชน และอาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ เช่น เครื่องยศ ต้นเค้าว เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องในองค์พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง หรือข้าราชการระดับสูง ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่ตกทอดมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมาย แต่งตั้งให้ปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินดังกล่าวจะต้องผ่านการรับรองความไว้วางใจ

การพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลด้วยวิธีการอื่น

เป็นกระบวนการสำหรับการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมบุคคล เพื่อใช้ในการตรวจสอบฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรม หรือฐานข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการพิจารณาว่าบุคคลที่ตรวจสอบไม่เข้าลักษณะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ และไม่มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง ทั้งนี้ ปัจจุบันใช้การยืนยันตัวบุคคลจากฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือ อย่างไรก็ตาม ในอนาคตอาจมีการพัฒนาวิธีการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลด้วยวิธีการอื่น เช่น ไบโอมेटริกซ์ (Biometrics) คือ ลักษณะของมนุษย์ที่สร้างเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล เช่น ลักษณะบนใบหน้า ดวงตาลายนิ้วมือ หรือ แม้กระทั่งการเต้นของหัวใจ ซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดว่าคุณเป็นใครได้ ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล หรือไบโอมेटริกซ์ (Biometrics) คือ เทคโนโลยีสำหรับยืนยันตัวบุคคล โดยผสมผสานเทคโนโลยี ทางด้านชีวภาพ และการแพทย์ กับเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน โดยการตรวจวัดลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางพฤติกรรม ที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคนมาใช้ในการระบุตัวบุคคลนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

หลักจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น

เป็นแนวคิดที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการมิให้รั่วไหล หรือมิให้ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมทั้งเพื่อประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยและความลับของทางราชการ สำหรับภารกิจหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ควรพิจารณาถึงจำนวน ประเภทของบุคคลที่จะเข้าถึงได้ล่วงรู้ ในลักษณะจำกัดการเข้าถึง รับรู้ เพื่อลดความเสี่ยงในการประมาท เลินเล่อ หรือละเลยต่อการปฏิบัติตามมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่กำหนดไว้ ทำให้สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการรั่วไหล และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้

หลักการให้คัดกรองภายนอก

เป็นแนวคิดที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ได้ตระหนักว่า ผู้ที่จะเข้ามาในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยได้จะต้องเป็นบุคคลฝ่ายเดียวกันหรือเป็นบุคคลที่มีสิทธิหรือมีอำนาจหน้าที่ หรือเป็นบุคคลที่ไม่เป็นภัย โดยต้องดำเนินการ ๓ ประการ

คือ ๑) ต้องมีการเฝ้าตรวจ (Detection) ผู้ที่จะเข้ามาในพื้นที่

๒) ต้องมีการพิสูจน์ทราบ (Identification) ว่า ผู้ที่จะเข้ามาในพื้นที่นั้นเป็นใคร เป็นฝ่ายเดียวกันหรือไม่ มีสิทธิ มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าพื้นที่หรือไม่ และมีท่าที เป็นภัยหรือไม่

๓) ต้องมีการขัดขวาง (Interception) ถ้าผู้ที่จะเข้ามาในพื้นที่เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือไม่ มีอำนาจหน้าที่ หรือมีท่าทีเป็นภัย ต้องมีแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่หรือ ผู้พบเห็นเพื่อระงับเหตุแจ้งผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเข้าดำเนินการทันที

จิตสำนึกในการรักษาความปลอดภัย

หมายถึง ภาวะจิตใจที่ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาความปลอดภัย จนเกิดความรู้สึก รับผิดชอบต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการรักษาความปลอดภัย ทั้งการดูแลความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ข้อมูลข่าวสาร สถานที่ ของตนเองและของทางราชการ ควรมี การสร้างเสริมและกระตุ้นจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่รัฐ บุคคล และนิติบุคคลที่ปฏิบัติงานใน หน่วยงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
